

Oogst in beeld

Tekst: Han Hammink - Fotografie: Hans Prinsen & Henk Riswick

ROODBONT
UITGEVERIJ

Postbus 4103
7200 BC Zutphen
T (0575) 54 56 88
F (0575) 54 69 90
E info@roodbont.nl
I www.roodbont.nl

© Roodbont Publishers B.V., 2011

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgever en auteur hebben de inhoud van deze uitgave met grote zorgvuldigheid en naar beste weten samengesteld. Uitgever en auteur aanvaarden evenwel geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie.

ISBN 978 90 8740 082 8
NUR 940

INHOUD

Akkerbouw	5	Vollegrondsgroente	111
Granen	7	Peen	113
Handelsgewassen	25	Prei	119
Peulvruchten	39	IJsbergsla	123
Aardappelen	45	Sluitkool	125
Uien	59	Spruitkool	127
Wortelgewassen	69	Boerenkool	130
		Spinazie	131
Veehouderij	79	Fruit	133
Grasland - klaver	81	Appel	135
Luzerne - triticale	93	Peer	141
Snijmais	95	Kleinfruit	143
MKS	109		

Bloembollen	145
Tulp	147
Lelie - gladiool	151

Colofon

Oogst in Beeld

Auteur: Han Hammink

Fotografie: Hans Prinsen & Henk Riswick
(Pagina 41, 57, 64, 130 en 131: Peter Roek)

Coverbeeld: Hans Prinsen

Ontwerp & vormgeving: Claudia Roorda

Lithografie: Willem Grafische Bewerkingen

Met dank aan:
Marjan Bakker, Cees Dolleman, Jan Hollander,
Luc Remijn, Ulko Stoll en Ton Vernooij.

Akkerbouw

AKKERBOUW

De oogst van akkerbouwgewassen spreekt menigeeen tot de verbeelding. Is het niet om de indrukwekkende machines die ervoor gebruikt worden, dan is het wel om het stof, de hitte of de modder die het maaien, dorren of rooien elk jaar weer parten spelen. Extreme weersomstandigheden zoals in 1998 en 2010 (beide zeer nat) en 2003 en 2007 (beide zeer droog), maken het werk soms moeilijk en stressvol. Maar tegelijkertijd heeft het ook wel weer iets moois: geen enkel oogstseizoen is hetzelfde.

Ook mooi is dat het oogstwerk vaak meerdere generaties overbrugt. Zo helpt de 83-jarige Ferdinandus Quaak zijn zoon Freddie nog steeds met het dorren van de tarwe (pagina 19), waren Annie Francke (69) en Gerard Liebe (78) jarenlang paraat bij de uienoogst (pagina 60 en 61) en kijkt de 14-jarige Jelle alvast met zijn vader mee of het koolzaad al van het land kan (pagina 31).

Nog zo'n typisch kenmerk van de oogst is dat het allerlei 'vrijwillige handen' aantrekt van burens, vrienden en bekenden. Zij helpen graag bij het laden van stro, het inschuren van aardappelen of het ophalen van een wagentje uien van het land (vooral wanneer het mooi weer is...).

Oogstwerk geeft enorm veel voldoening. Zo simpel is dat.

granen

handelsgewassen

peulvruchten

aardappelen

uien

wortelgewassen

Onder een stralende zon dorst Gerben Maas van het gelijknamige loonbedrijf in Markelo een perceel zomergerst voor veehouder Dirk Dijkman. Jaarlijks dorst de machine ongeveer 80 hectare graan en 150 hectare kornrelmais. Omdat veel percelen in het werkgebied niet groter zijn dan anderhalf à twee hectare, is het lastig om capaciteit te draaien. „Met anderhalve hectare per uur houdt het meestal wel op.“

Het mooiste werk dat er is!

Het mooiste werk van het jaar. Zo beleven veel akkerbouwers de graanoogst op hun bedrijf. Veel telers dorsen hun graan daarom zelf, vaak met een wat oudere combine.

Zelf doen of uitbesteden aan een loonwerker? Die vraag duikt regelmatig op bij akkerbouwers, zeker wanneer het om de graanoogst gaat. Voor een nieuwe combine is de oppervlakte graan per bedrijf meestal te klein. Alleen de grotere graanboeren zoals in het Groningse Oldambt kunnen zich een nieuwe machine permitteren. Om de klus toch zelf te kunnen klaren hebben veel akkerbouwers een tweede- of derdehands combine, soms wel van 50 jaar oud.

▲ Graan kan het beste bij 15 à 16 procent vocht worden gedorst. Het oogstverlies is dan minimaal en nadrogen is niet nodig. Bij instabiel weer kiezen veel telers ervoor om bij een wat hoger vochtgehalte dorsen. Hierdoor wordt een nog nattere oogst (met meer verliezen) voorkomen.

◀ Voordat de combine het land op kan moet het graan voldoende droog zijn. Hier meet Aart Markusse in Kortgene het vochtgehalte van zijn tarwe. Hij maalt daarvoor een handvol graankorrels en meet daarna het vochtgehalte op de vochtmeter.

Feiten & cijfers

Granen

Geteelde oppervlakte in 2010

Tarwe:	ca. 150.000 hectare	(in 2000: ca. 136.000 ha)
Gerst:	ca. 33.000 hectare	(in 2000: ca. 47.000 ha)
Overige*	ca. 7000 hectare	(in 2000: ca. 15.000 ha)

*) o.a. triticale, rogge en haver

Gemiddelde opbrengst

Tarwe:	ca. 9,5 ton per hectare
Gerst:	ca. 7 ton per hectare

Oogstmaanden

juli en augustus

Even een kwartiertje pauze voor een warme hap met een pilsje erbij. En dan weer snel verder dorsen. Vaak tot diep in de avond - en als het nodig is - zelfs tot na middernacht. Voor Bram Flikweert, Johnny Verton, Arjo Wagenaar en Johan Daniëlse - alle vier medewerkers van landbouwbedrijf Wilhelminapolder in Wilhelminadorp (Zld.) - is dit een jaarlijks terugkerend ritueel.

In een stevig tempo halen twee combines van landbouwbedrijf Wilhelminapolder de tarwe van het land. Beide machines hebben een werkbreedte van 7,50 meter. Samen halen ze een dorscapaciteit van ongeveer tien hectare per uur. Dat is ook nodig om de ruim 500 hectare graan en graszaad die het bedrijf jaarlijks verbouwt vlot van het land te krijgen.

Gerrit (links) en Gert-Jan ter Veer in het Brabantse Maren-Kessel dorsen hun tarwe al jaren zelf met een Clayton-combine uit 1986. „Elk jaar lappen we hem weer netjes op en hopen we dat er niks kapot gaat”, vertelt Gerrit enthousiast. Voor ze aan de slag gaan controleren ze of het vochtgehalte van de tarwe voldoende is gezakt.

‘Té mooi werk om aan de loonwerker uit te besteden’

„Met een eigen combine hoef je niet op de loonwerker te wachten. Je kunt gewoon beginnen wanneer je zelf wilt. Verder vind ik het ook gewoon té mooi werk om uit te besteden.”

Gerrit ter Veer vertelt in een paar woorden wat het mooie aan een eigen combine is. Elk jaar dorst hij samen met zijn zoon Gert-Jan een kleine 20 hectare tarwe. Hoewel een loonwerker met een nieuwe machine de klus vele malen sneller - en wellicht ook goedkoper - zou kunnen uitvoeren, zou hij het werk met zijn ‘8060’ niet willen missen. „Zowel mijn zoon als ik vinden de techniek prachtig. We kijken er elk jaar weer naar uit om op de combine te klimmen.”

Onder in de graanelevator blijken nog wat restjes aangekoekt graan te zitten. Hoewel het waarschijnlijk geen kwaad kan, haalt Gert-Jan het er voor de zekerheid toch maar uit.

De combine is uit de schuur gehaald en gaat weer een aantal dagen ‘zwoegen’ tegemoet. „Voordat we beginnen lopen we alle lagers, filters en V-snarren nog even na. Daar kunnen we straks een hoop ellende mee voorkomen”, zo weet Gerrit ter Veer uit ervaring.

Ter Veer senior smeert de combine helemaal door. „Voor de meskop die de messenbalk aandrijft is behoorlijk gevoelig voor slijtage. Daar druk ik ook tijdens de oogst nog minimaal drie keer een paar slagen vet in.”

Oogst in beeld

De oogst is het moment waarop agrariërs over het algemeen de inspanningen van een jaar hard werken binnenhalen. Een essentieel moment in de jaarcyclus en dus ook een prettig moment. Letterlijk worden de vruchten van een jaar noeste arbeid geplukt. Deze sfeer van hectiek gekoppeld aan enthousiasme zijn in dit boek samengebracht. Per gewas en gewasgroep wordt in beeld en aan de hand van korte begeleidende teksten aangegeven wat nu zo speciaal is aan de oogst van dat specifieke product. Een prachtig boek over de mooiste periode van het jaar!

ISBN 978-90-8740-082-8

9 789087 400828 >

ROOD BONT
UITGEVERIJ